

Załącznik nr 1 do uchwały nr
Rady Powiatu Kartuskiego
z dnia.....

Strategia Rozwoju Powiatu Kartuskiego 2040

Kartuzy, grudzień 2016r.

Wprowadzenie

Przewidywanie i wskazywanie kierunków rozwoju należy do jednego z najtrudniejszych obowiązków władz każdego szczebla, w tym samorządów powiatowych. Przystępując do pracy nad strategią powiatu kartuskiego do roku 2040 przyjęliśmy dwa zasadnicze założenia: z jednej strony dążyliśmy do wypracowania kierunków i priorytetów dalszego rozwoju, z drugiej zaś pamiętaliśmy o tym, jak istotne jest budowanie zaufania i angażowanie w pracę nad dokumentem wśród wszystkich interesariuszy tego procesu. Strategia ma szansę odnieść sukces tylko wtedy, gdy solidarnie będziemy współdziałać dla wspólnego dobra, w interesie zarówno obecnych, jak i przyszłych mieszkańców powiatu kartuskiego.

Powiat kartuski jest jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się subregionów w Polsce i znaczna część energii generującej ten wzrost jest wytwarzana wewnątrz, przy wykorzystaniu bliskości Trójmiasta – Gdańska, Gdyni i Sopotu. Jesteśmy ważną i integralną częścią metropolii gdańskiej. W ostatnich latach powiat kartuski przechodził przez okres ważnych strukturalnych przemian. Możemy spodziewać się dalszych wielopłaszczyznowych zmian, m.in. w gospodarce, przestrzeni, kulturze i demografii. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania stwarzają całą paletę szans, które trzeba wykorzystać, ale i zagrożeń, których należy, w miarę możliwości, uniknąć. Chcemy, najlepiej jak to jest możliwe, przygotować się do nadchodzących wyzwań, bazując na naszej współczesnej wiedzy, możliwościach i zaangażowaniu.

Rola mieszkańców reprezentujących różne grupy społeczne w tworzeniu strategii jest kluczowa. Jedynie współtworzący strategię obywatele mogą zapewnić jej późniejszą realizację. W procesie tworzenia dokumentu wskazaliśmy szczególne miejsce młodzieży. To oni przecież – dzisiejsi uczniowie, a przyszli być może decydenci – będą czerpali korzyści i ponosili konsekwencje podejmowanych przez nas decyzji. To oni będą mieszkac, pracować, wypoczywać w takim powiecie, jaki zaczynamy wraz z realizacją tej strategii współtworzyć. Wreszcie to oni za 20 lat będą oceniać słuszność przyjętych dzisiaj decyzji oraz odczuwać ich skutki. Z tego powodu nie mogliśmy pominąć argumentów młodych, które często zaskakiwały dojrzałością i świeżością.

Nie chcieliśmy też tworzyć strategii, która jest równoważna z listą zadań własnych urzędu starostwa. Wychodząc naprzeciw potrzebom możliwie największej liczby mieszkańców, chcemy obrać kierunki działań, które będą umacniały potencjał społeczny, gospodarczy, kulturowy i przyrodniczy naszego mikroregionu w taki sposób, aby nie tylko obecne, ale i przyszłe pokolenia mogły cieszyć się z mieszkania, wypoczynku, pracy – czyli tego wszystkiego, co składa się na dobre życie – w powiecie kartuskim. Przy tym wszystkim pamiętamy o naszej kaszubskiej tożsamości i historii – traktując ją jako solidną podstawę, na której budować będziemy przyszłość i bogactwo, którymi chcemy się dzielić. Poprzez dokument chcemy także wskazać procesy zachodzące w naszym powiecie, aby przygotować

się na różne scenariusze zależne od tych procesów. Chcemy trafnie i roztropnie nakreślić misję powiatu, by podnosić jego znaczenie w metropolii, województwie, kraju i Europie.

Przygotowana przez nas strategia jest kompromisem wypracowanym w poszanowaniu interesów różnych grup społecznych i deklarowanych przez nie oczekiwań, na styku interesów, wyzwań, możliwości i lokalnych uwarunkowań. Horyzont czasowy dokumentu nieprzypadkowo jest odległy, umożliwia spojrzenie niejako z boku, z perspektywy, która daje szerszy ogląd, wykraczający poza teraźniejszość. Chcemy, aby dokument ten był nadrzędnym w stosunku do programów operacyjnych, planów inwestycyjnych związanych z gospodarką przestrzenną, przedsiębiorczością oraz rozwojem społecznym, które w krótszej perspektywie będą realizować działania podejmowane z inicjatywy różnych grup mieszkańców, samorządowców, przedsiębiorców. Opracowaliśmy priorytety, misję i cele umożliwiające zapewnienie długotrwałego, harmonijnego rozwoju powiatu kartuskiego. Wyznaczamy sobie ambitne zadania i wierzymy, że ich realizacja będzie stale podnosić konkurencyjność zewnętrzną, trwale wzmocni wewnętrzną spójność powiatu kartuskiego. Mamy nadzieję, że obrana przez nas metodologia prac zapewni efektywne wykorzystanie potencjału społecznego, gospodarczego, przestrzennego i kulturowego, przyniesie wielostronne i – co ważniejsze – długofalowe korzyści.

Janina Kwiecień

Starosta Kartuski

1. Uwarunkowania rozwoju

Powiat kartuski to jeden z 16 powiatów ziemskich województwa pomorskiego, położony w zachodniej części metropolii gdańskiej, w samym centrum Kaszub. Powiat został utworzony w 1999 roku, z siedzibą władz powiatu w Kartuzach. Jako jednostka administracyjna powiat kartuski jest drugim co do wielkości pod względem liczby mieszkańców powiatem ziemskim województwa pomorskiego. Od 2011 roku wchodzi w skład Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot, gdzie po Gdańsku, Gdyni i powiecie wejherowskim jest czwartą co do wielkości jednostką administracji na prawach powiatu. Metropolia gdańska, zamieszkała przez około 1,3 miliona ludzi jest jednym z najważniejszych i najbardziej dynamicznie rozwijających się obszarów miejskich Europy Środkowej i basenu morza Bałtyckiego. Powiat kartuski, z racji swojego położenia jest nie tylko zapleczem mieszkaniowym i rezerwuarem pracowników dla centrum metropolii, ale dzięki strukturze gospodarki i potencjałowi społecznemu jest jej ważną, witalną częścią, o znaczeniu ponadlokalnym i ponadregionalnym. Znajduje to swoje odbicie w uchwalonej w 2015 roku Strategii Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMG-G-S) do roku 2030, w której wschodnią część powiatu umiejscowiono w strefie silnej urbanizacji, zachodnią zaś w strefie zewnętrznej metropolii, prognozując dalszy rozwój regionu. Nakreślona w dokumencie oś rozwojowa wprowadza wschodnią część powiatu w zakres obszaru Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych OMGGs, służącym wzmocnieniu metropolitalnych funkcji regionu. Warto dodać, że powiat kartuski wyróżnia się także na tle metropolii, województwa i kraju jednym z najwyższych wskaźników rozwoju społecznego i gospodarczego, posiada też dodatnią prognozę przyrostu liczby mieszkańców.

Położenie powiatu kartuskiego jest jednym z jego podstawowych atutów rozwojowych, uwarunkowanych sąsiedztwem z gospodarczym, społecznym i kulturowym centrum metropolii – Gdańskiem oraz drugim centrum – Gdynią. Zatem od południa i północy graniczy z silnie zurbanizowaną strefą obszaru metropolitalnego, zaś od zachodu otaczają go tereny rekreacyjne i rolnicze centralnej części województwa pomorskiego. Powiat kartuski należy do szczególnie korzystnie położonych regionów w Polsce, łącząc wysokie walory przyrodnicze Szwajcarii Kaszubskiej z dostępnością do nowoczesnej infrastruktury transportowej, bliskością morza i centrum metropolii. Trzecie co do wielkości lotnisko w Polsce – Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy w Gdańsku – znajduje się zaledwie 3 km od wschodniej granicy powiatu i jest bardzo dobrze skomunikowany z jego terenami. Bliskość Zachodniej Obwodnicy Trójmiasta umożliwia bezpośrednią komunikację z Autostradą A1, łączącą Gdańsk z południem Polski i Europy. Jeden z największych i dynamicznie rozwijających się na Bałtyku port morski w Gdańsku leży zaledwie około 20 km od granicy powiatu.

Obszar powiatu jest dobrze zespólny gęstą siecią dróg publicznych, których łączna długość przekracza 1800 km, z czego niemal 800 km to drogi utwardzone, co daje średnio 71,4 km takich dróg na 100 km² powierzchni powiatu, przy 56,2 km na 100 km² w województwie pomorskim. System ten uzupełnia stale rozwijająca się sieć 500 km tras i 12 km ścieżek rowerowych, planowanych jest kolejne 25 km tras i 140 km ścieżek. Dzięki efektywnej współpracy różnych szczebli samorządowych przygotowywane są kolejne znaczące inwestycje drogowe, łączące powiat kartuski z jądrem metropolii gdańskiej oraz innymi regionami kraju,

w tym Obwodnica Metropolii Trójmiejskiej i Trasa Kaszubska. Od 2015 roku wschodnią część powiatu, w tym miasta Kartuzy i Żukowo, łączy z Gdańskiem linia Pomorskiej Kolei Metropolitalnej, dzięki której rozwija się atrakcyjny dla mieszkańców i przyjezdnych transport zbiorowy. To istotna perspektywa dla dalszego rozwoju miast przejmujących funkcje lokalnych centrów, zyskujących na atrakcyjności osiedleńczej w gęsto zagospodarowanej i silnie zurbanizowanej części metropolii. Gminy Somonino oraz Stężycza korzystają z połączeń kolejowych linii Kościerzyna – Gdańsk Wrzeszcz - Gdynia. Strategiczne plany rozwoju kolei i transportu zbiorowego przewidują przywrócenie do funkcjonowania linii kolejowej Pruszcz Gdański – Kartuzy – Sierakowice – Lębork, jako przedłużenia trasy PKM, co zasadniczo zmieni sposób podróżowania mieszkańców do pracy, szkół czy instytucji. Skrócenie czasu podróży do rdzenia Metropolii w zasadniczy sposób wpływa na wzrost atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej powiatu kartuskiego.

W efekcie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej dotychczas na terenie powiatu kartuskiego łącznie zrealizowano lub realizuje się 908 projektów o całkowitej wartości blisko 1,7 mld zł. przy dofinansowaniu w wysokości 919 mln zł. Oznacza to, że średnio przedsięwzięcie w powiecie w 54% sfinansowane jest ze środków UE. Tym samym Powiat kartuski plasuje się na piątym miejscu (po Gdańsku, Gdyni, powiecie puckim i słupskim) pod względem liczby zrealizowanych projektów i na bardzo wysokim 4 miejscu (po Gdańsku, Gdyni i powiecie gdańskim ziemskim) pod względem wysokości pozyskanych środków. Należy zwrócić uwagę na bardzo duże zaangażowanie i skuteczność gmin powiatu w zdobywaniu środków z UE, które wspierają i niejednokrotnie warunkują realizację inwestycji polegających na przebudowie i rozbudowie infrastruktury edukacyjnej i sportowej, drogowej, użyteczności publicznej, rekreacyjno-wypoczynkowej, a także takiej, która wspiera rozwój przedsiębiorczości. Gros z nich to projekty nastawione na zachowanie walorów przyrodniczych i ochronę środowiska oraz wzmacniające kapitał społeczny, w tym edukację.

Środowisko naturalne powiatu jest jednym z jego najważniejszych walorów. Składa się na nie unikatowa kompozycja rzeźby terenu, wód, terenów zielonych, w tym przede wszystkim lasów oraz bogatego i różnorodnego świata roślin i zwierząt. Powiat zajmuje 1.121 km² i jest siódmym co do wielkości powiatem w województwie o zróżnicowanej i zrównoważonej strukturze przestrzennej. Podstawową formą użytkowania terenu w powiecie są grunty orne, zajmujące 39% powierzchni powiatu oraz lasy, w tym Lasy Mirachowskie czy Las Kartuski, porastające 30% powiatu. Łąki i pastwiska zajmują 15%, zaś tereny zurbanizowane – 11%. Dodatkowo 5% powiatu zajmują wody powierzchniowe, wśród których jest ponad 100 jezior o powierzchni przekraczającej 5 ha. Do największych jezior należy Raduńskie Dolne (737,2 ha) oraz Gowidlińskie (401 ha), Raduńskie Górne (388 ha), Mausz (384 ha) i Ostrzyckie (309 ha). W powiecie kartuskim znajduje się 14 rezerwatów przyrody, których łączna powierzchnia wynosi ponad 800 ha oraz Kaszubski Park Krajobrazowy. Ciekawym wyróżnikiem jest najwyższy naturalny szczyt na Nizinie Środkowoeuropejskiej – Wieżyca (328,7 m n.p.m.) górujący nad licznymi malowniczymi wzgórzami moren czołowych, które kształtują wyjątkowy krajobraz Szwajcarii Kaszubskiej.

Powiat zamieszkuje niespełna 129 tysięcy mieszkańców. Na terenie powiatu znajdują się dwa miasta – Kartuzy i Żukowo, tworzące gminy miejsko-wiejskie, zamieszkiwane przez

odpowiednio 33 400 i 34 348 osób oraz sześć gmin wiejskich: Sierakowice (19.106 mieszkańców), Stężyca (10.131), Somonino (10.304), Przodkowo (8.824), Chmielno (7.426 mieszkańców) oraz Sulęczyno (5.386). Powiat cechuje się dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców: prognozuje się, że do roku 2050 liczba mieszkańców wzrośnie aż o 40% (około 50.000 osób) i jest to jeden z najwyższych wskaźników w Polsce. Średni przyrost naturalny kształtuje się na poziomie 8,12 (najwyższy jest w gminie Sierakowice – 12,6 i jest to jednocześnie najwyższy przyrost w województwie pomorskim i jeden z najwyższych w kraju), notowany jest także coraz większy napływ nowych mieszkańców, zarówno z obszaru metropolii gdańskiej, jak i innych regionów Polski oraz z zagranicy.

Edukacja jest ważnym elementem rozwoju naszego powiatu. W 2015 funkcjonowało tu 125 szkół, w tym 66 podstawowych, 32 gimnazja, 7 zasadniczych szkół zawodowych, 2 szkoły specjalne przysposabiające do pracy, 6 liceów ogólnokształcących, 6 techników, 1 szkoła policealna oraz 5 szkół dla dorosłych. Do tych placówek uczęszcza blisko 22.000 uczniów, zaś roczna liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych znacznie przekracza 1000. Sieć szkół uzupełnia 13 szkół niepublicznych, prowadzonych przez fundacje, stowarzyszenia, osoby prywatne i kościoły. Szkoły powiatu kartuskiego sukcesywnie podnoszą jakość kształcenia na każdym z poziomów. Ze względu na niewielką odległość, oferta edukacyjna na terenie powiatu jest uzupełniana przez szkoły średnie i wyższe Trójmiasta, w tym Uniwersytet Gdański, Politechnikę Gdańską, Gdański Uniwersytet Medyczny, Akademię Morską czy Akademię Marynarki Wojennej w Gdyni.

Potencjał gospodarczy powiatu kartuskiego bazuje na tradycyjnych dziedzinach gospodarki, z uwzględnieniem wzrostu znaczenia nowoczesnych jej gałęzi. Rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne odgrywa istotną rolę w strukturze gospodarczej, zwłaszcza w południowej i zachodniej części powiatu, opiera się jednak w głównej mierze na niewielkich rodzinnych gospodarstwach rolnych i hodowlanych. Z terenu powiatu na rynek lokalny i regionalny trafia wiele warzyw i owoców, zwłaszcza truskawek, ale także mięsa, nabiału oraz zbóż i roślin okopowych. W powiecie nie ma przemysłu ciężkiego, a pozostała produkcja przemysłowa skoncentrowana we wschodniej części powiatu jest reprezentowana przez liczne, głównie małe i średnie firmy z branż produkcji materiałów budowlanych, przemysłu spożywczego, produkcji maszyn i urządzeń oraz usług, zwłaszcza stolarskich. Ważnym sektorem gospodarki powiatu jest budownictwo, niespełna 3.000 firm zarejestrowanych w tej branży realizuje zlecenia z regionu oraz kraju i zagranicy. W bezpośrednim z nimi związku pozostaje transport i logistyka, które rozwijają się szczególnie dynamicznie, również ze względu na dobre kanały transportowe, o które opierają się północno – wschodnie granice administracyjne powiatu. Pozostałe działy, jak handel czy usługi pełnią przede wszystkim lokalną rolę w obsłudze mieszkańców i w niewielkim stopniu posiadają charakter strategiczny. Stale wzrasta udział turystyki, jako gałęzi gospodarki bazującej na unikatowych walorach przyrodniczych Szwajcarii Kaszubskiej. Wymiernym wskaźnikiem pozytywnych przemian gospodarczych powiatu kartuskiego jest regularny spadek stopy bezrobocia, która w 2016 roku wynosiła 4,2 % i była o 3,1 % niższa niż średnia w województwie pomorskim. Na przestrzeni ostatnich 10 lat bezrobocie w powiecie spadło aż o 10,3 punktu procentowego.

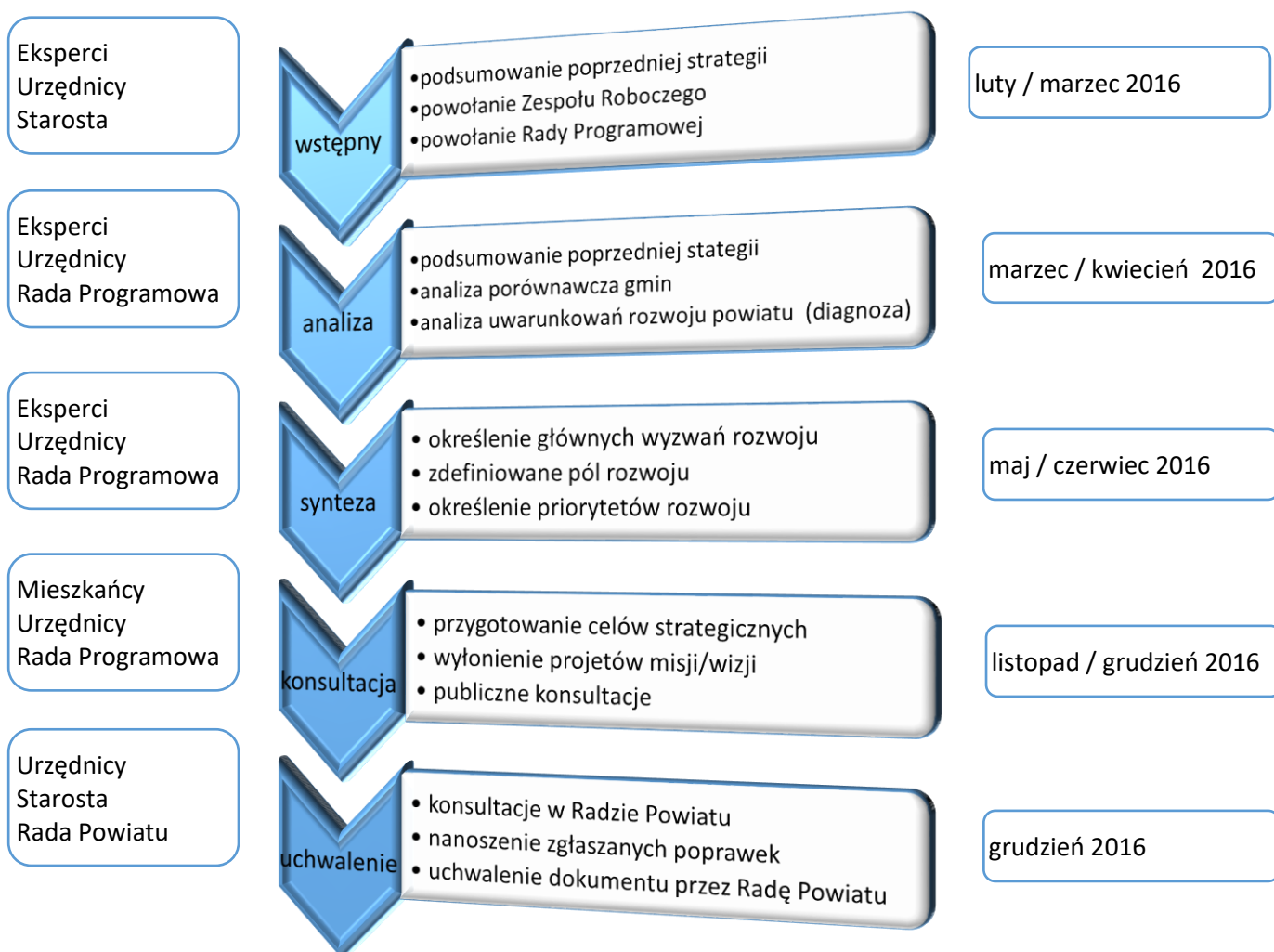
Obszar powiatu kartuskiego, ze względu na swoje unikatowe walory przyrodnicze, bogatą kulturę, dostępność komunikacyjną oraz istniejącą infrastrukturę dla spędzenia czasu wolnego jest od lat ulubionym miejscem wypoczynku mieszkańców Gdańska, Gdyni i Sopotu, a w ostatnich latach coraz to częściej – mieszkańców innych regionów Polski oraz Europy. Widoczna jest zmiana w wyborze przez przyjezdnych sposobu na relaks, który niegdyś oznaczał głównie korzystanie z prywatnych domków letniskowych rozsianych wokół jezior. Właściciele pochodzący w większości z Trójmiasta korzystali ze swoich wiejskich nieruchomości głównie latem, nie generując znacznego ruchu turystycznego. Dziś obserwujemy stały wzrost liczby turystów odwiedzających nasz powiat, w związku z czym powiększa się stopniowo ilość obiektów i miejsc noclegowych, a konkurencja i wymagania odwiedzających wpływają na podwyższenie standardów wypoczynku oraz wzbogacanie i różnicowanie oferty towarzyszącej. Obecnie na terenie powiatu funkcjonuje ponad 300 różnego rodzaju obiektów oferujących noclegi. Za sprawą inwestycji samorządowych i prywatnych powiększa się infrastruktura umożliwiająca aktywne spędzanie czasu wolnego zarówno przez przyjezdnych, jak i mieszkańców powiatu. Wypożyczalnie sprzętu sportowego i wodnego, przystanie jachtowe, miejsca wyznaczone do kąpielii, wyciągi narciarskie, bazy agroturystyczne, centra spa, parki tematyczne, trasy turystyczne piesze, rowerowe i kajakowe oraz wiele innych, tworzą podstawy sezonowego, jak i umacniającego się całorocznego ruchu turystycznego na terenie powiatu.

Kultura kaszubska to ważne bogactwo powiatu i jego mieszkańców, buduje poczucie wspólnoty, tożsamości. Dziedzictwo, tradycje Kaszubów, w tym język, piśmiennictwo, muzyka, obyczaje, wzornictwo, rękodzieło i architektura stanowią o wyjątkowości i unikatowości naszej małej ojczyzny w skali kraju. Kultura Kaszub przekazywana jest w sposób naturalny kolejnym pokoleniom, zarówno w domach rodzinnych, jak i szkołach, w których dzieci mogą uczestniczyć w lekcjach języka kaszubskiego. Dodatkowo, ważnym ogniwem zachowania i promocji kultury kaszubskiej są lokalne centra kultury i muzea. Do najważniejszych miejsc na mapie znaczeniowej Kaszub należy bez wątpienia zaliczyć Muzeum Kaszubskie w Kartuzach, Centrum Edukacji i Promocji Regionu w Szymbarku czy Muzeum Ceramiki Kaszubskiej Neclów w Chmielnie. Istotną rolę odgrywa Żukowska Szkoła Haftu Kaszubskiego, oddziałująca na wzornictwo całych Kaszub. Zachowaniu pamięci, kultywowaniu tradycji i wierzeń służą też ośrodki kultu religijnego o znaczeniu ponadlokalnym, w tym Sanktuarium Królowej Kaszub w Sianowie, przepiękna Kolegiata w Kartuzach wraz z pozostałościami po kompleksie klasztornym, a także kościół w Żukowie, pozostały po klasztorze Norbertanek, będący najstarszym obiektem gotyckim w powiecie.

Powiat Kartuski organizuje cykliczne imprezy gromadzące wielu mieszkańców i przyjezdnych, takie jak Dni Powiatu Kartuskiego czyli Biesiadę Kaszubską, Festiwal Przyjemności Muzycznych w Ostrzycach oraz Dożynki Powiatu Kartuskiego. Na terenie powiatu odbywają się także duże imprezy o zasięgu ponadlokalnym, takie jak popularne od lat osiemdziesiątych XX w. Truskawkobranie na Złotej Górze czy zyskująca na znaczeniu Przebojowa Majówka w Stężycy. Ponadto każdy z samorządów gminnych dba o ofertę kulturalną i rozrywkową na swoim terenie, szczególnie w okresie letnim, różnicując jej charakter, dzięki czemu dociera do różnych grup odbiorców.

2. Proces tworzenia strategii

Proces tworzenia strategii jest zwykle równie ważny, jak jej efekt końcowy. Naszym celem było stworzenie dokumentu we współpracy z możliwie najszerszym kręgiem zainteresowanych mieszkańców i przy wsparciu zewnętrznych ekspertów. Ważne też okazały się wnioski wynikające z realizacji strategii poprzedniej, obowiązującej w latach 2006-2015.

Główną rolę w procesie budowania dokumentu pełniła powołana przez Starostę Kartuskiego Rada Programowa Strategii Rozwoju Powiatu Kartuskiego 2016-2040, złożona z reprezentantów różnych środowisk. Do prac staraliśmy się zaangażować grupy mieszkańców, w tym wójtów i burmistrzów, radnych powiatu i parlamentarzystów, działaczy społecznych, przedsiębiorców, dziennikarzy oraz młodzież. Spotkania Rady Programowej odbywały się przy wsparciu zewnętrznych ekspertów. Szeroka, partycypacyjna i otwarta formuła Rady Programowej, pełniącej rolę doradczą i opiniotwórczą jest jednym z najważniejszych osiągnięć procesu tworzenia strategii. Nawiązanie dialogu, budowanie i podtrzymywanie zaufania, sposobność spotkania w otwartej atmosferze reprezentantów

różnych środowisk i interesów daje podstawę dalszych prac Rady Programowej jako gremium monitorującego i ewaluującego wdrażanie nowej strategii.

3. Priorytety rozwojowe

W wyniku analiz i dyskusji wybraliśmy trzy podstawowe, ponadsektorowe priorytety, które powinny być uwzględniane w każdym z podejmowanych w powiecie działań. Obrane priorytety mają nadawać szerszy kontekst wskazanym w dalszej części celom strategicznym, odpowiadają one na najważniejsze wyzwania rozwojowe powiatu kartuskiego, a opierają się na jego uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych.

3.1. Kultura / Dziedzictwo

Wpływ warunków środowiskowych na życie mieszkańców oraz ich odpowiedzialność za zachowanie zasobów przyrodniczych tworzą podstawy materialnej i niematerialnej kultury Kaszub. Szacunek dla tradycji, połączony z uczeniem się i włączaniem współczesnych elementów do tradycyjnej kultury, będzie podstawą zachowania wartości kulturowej Kaszub, umacniania tych znaczeń w kulturze lokalnej. Dbając i szanując dorobek przeszłych pokoleń, chcemy przede wszystkim patrzeć w przyszłość. Nasze dziedzictwo to nie tylko lasy i jeziora, język i haft, pieśni i architektura, to także tradycyjnie ważne na Kaszubach wartości – takie jak uczciwość, pracowitość, przedsiębiorczość, poczucie obowiązku.

3.2. Współpraca / Otwartość

Współpraca i dzielenie się zasobami są ważnym wyzwaniem dla społeczności lokalnych. Powiat jest niejako zbiorowym obowiązkiem wszystkich mieszkańców, instytucji, samorządów, firm i organizacji, zaś dobro wspólne wymaga współpracy wszystkich interesariuszy. Proces planowania inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i regionalnym (transport, instytucje kultury, baza sportowa) z inwentaryzacją terenów inwestycyjnych w skali powiatu na rzecz pozyskania kluczowych inwestorów, powinny przebiegać we współpracy administracji ze społecznością lokalną, a taka nie jest możliwa bez otwartości i kompromisu między różnymi ludźmi, stylami życia i myślenia, uczestnictwa mieszkańców, zaangażowania organizacji pozarządowych i różnych grup nieformalnych. Otwartość jest niezbędna wobec coraz szybszych zmian kulturowych i politycznych, oznacza tolerancję i poszanowanie prawa do różnic, przy jednoczesnym poszukiwaniu takich rozwiązań, które warunkują ład społeczny, gwarantują bezpieczeństwo wszystkich mieszkańców powiatu.

3.3. Technologia / Smart

Żyjemy w dobie dynamicznego rozwoju nowoczesnych technologii, zwłaszcza inteligentnych, komputerowych, internetowych i komunikacyjnych, co niesie ze sobą ogromne wyzwania i możliwości. Należy zapewnić wszystkim, w tym osobom starszym i dzieciom, dostęp i umiejętność korzystania z technologii, ale także wykorzystywać ją

szeroko, także do lepszej interakcji z mieszkańcami poprzez budowę i udostępnianie baz danych, badanie zjawisk i procesów mających bezpośredni wpływ na jakość życia. Wykorzystanie w tym zakresie technologii smart jest niezbędne, umożliwi podejmowanie inwestycji z zachowaniem ładu przestrzennego, rozwijanie komunikacji zbiorowej, planowanie ruchu drogowego, administrację i obsługę życia mieszkańców, badanie opinii publicznej, poprawę bezpieczeństwa oraz jakości życia.

4. Misja powiatu kartuskiego 2040

Jako mieszkańcy powiatu kartuskiego, świadomi różnorodności i bogactwa historii i miejsca, którym są Kaszuby, czujemy się odpowiedzialni nie tylko za nas współczesnych, ale także i za tych, którzy będą mieszkać w powiecie kartuskim przez następne dziesięciolecia. Chcemy, szanując wartości i zasoby, których używamy i które pomnażamy, uczynić powiat kartuski miejscem do dobrego życia.

dawni mieszkańcy	obecni mieszkańcy	przyszli mieszkańcy
KONTEKST PRZESZŁOŚCI: - tradycja - kultura - dziedzictwo - historia - pamięć - tożsamość	- dzieci - młodzi - dorosli - seniorzy - tu urodzeni - tożsamość - przyjezdni - nowe zasoby - integracja - asymilacja	- tu urodzeni - przybyli - z metropolii - z Polski - z zagranicy - Europejski krąg kulturowy - pozaeuropejski krąg kulturowy

Misja Powiatu Kartuskiego 2040:

Tworzenie, w oparciu o otwartość, kulturę i nowoczesne technologie, warunków optymalnego, wielowymiarowego i trwałego rozwoju całego powiatu, poprzez wspieranie kapitału społecznego i potencjału gospodarczego, przy dbałości o zachowanie walorów przyrodniczych.

Wierzimy, że w 2040 roku, dzięki wykorzystaniu naszych priorytetów rozwojowych będziemy rozpoznawalnym centrum społecznym i gospodarczym Kaszub, powiatem o wysokiej spójności wewnętrznej, z powodzeniem konkurującym z innymi regionami województwa, kraju i Europy, zatrzymującym obecnych oraz przyciągającym nowych mieszkańców, przedsiębiorców i turystów.

Powiat kartuski, dzięki otwartości i współpracy wszystkich mieszkańców, stanie się najlepszym w metropolii gdańskiej i całym województwie pomorskim, miejscem do życia, pracy i wypoczynku.

5. Cele strategiczne i szczegółowe

Dobra strategia rozwoju pokazuje długofalowe i ambitne cele, określa też ramy ich późniejszej realizacji. Cele strategiczne powinny wychodzić poza sferę obecnych, bieżących potrzeb i wskazywać kierunki rozwoju, angażować wszystkich interesariuszy procesu i spoglądać odważnie w przyszłość, na którą chcemy mieć wpływ.

W efekcie prac warsztatowych i konsultacji z ekspertami, podczas spotkań Rady Programowej Strategii, wyłoniono cztery sfery strategiczne, którym przyporządkowano najważniejsze cele.

5.1. Uczenie się / Edukacja

Zmieniające się uwarunkowania społeczne, technologiczne i gospodarcze stawiają przed nami szczególnie żywotne wyzwania, związane z koniecznością ciągłego uczenia się oraz zdobywania wiedzy i segregowania informacji. Umiejętność uczenia się i dostosowywania do zmian dotyczy wszystkich i na każdym etapie życia, jest jedną z kluczowych kompetencji współczesnego człowieka.

Dostosowanie edukacji do zmieniających się wyzwań staje się zatem głównym celem rozwojowym. Do najważniejszych celów strategicznych w tym obszarze należą:

- 1) stałe podnoszenie jakości kapitału społecznego, w tym obywatelskiego i kulturowego wszystkich mieszkańców;
- 2) kształtowanie postaw prospołecznych, wartości i umiejętności dobrego życia;
- 3) podnoszenie jakości i dostępności edukacji formalnej, nieformalnej i pozaformalnej na każdym etapie życia człowieka;
- 4) kreowanie umacnianie i dzielenie się żywą kulturą kaszubską.

5.2. Przestrzeń / Zamieszkanie

Jakość przestrzeni do życia bezpośrednio wpływa na atrakcyjność osadniczą, inwestycyjną oraz rekreacyjną powiatu, zapewnia stały wzrost liczby mieszkańców oraz osób odwiedzających powiat. Przy gospodarowaniu przestrzenią należy też mieć na względzie stałe podnoszenie jej wartości (jakości) na terenach zurbanizowanych i od dawna zamieszkałych, wyposażając ją w nowe funkcje lub wzmacniając i usprawniając istniejące. Zdegradowana infrastruktura i przestrzeń, zarówno przyrodnicza jak i kulturowa, może przyczynić się do regresji i depopulacji powiatu.

Naszym pierwszoplanowym celem jest wobec tego **podnoszenie jakości przestrzeni** całego powiatu w sposób trwały i zrównoważony, co chcemy osiągnąć poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

- 1) tworzenie zrównoważonej przestrzeni, przy racjonalnym wykorzystaniu i ochronie walorów naturalnych;
- 2) wspieranie różnorodnych form ekorozwoju i powstrzymanie degradacji środowiska przyrodniczego;
- 3) tworzenie warunków do aktywnego wykorzystywania czasu wolnego przez mieszkańców i odwiedzających;
- 4) poprawa porządku, ładu przestrzennego i estetyki w budownictwie i organizacji przestrzeni wspólnych;
- 5) integracja oferty inwestycyjnej na terenie powiatu;
- 6) rozwój nowoczesnych systemów bezpieczeństwa;
- 7) wspieranie rozwoju infrastruktury w sąsiedztwie węzłów integracyjnych i stacji kolejowych (*Transit Oriented Development*);
- 8) podnoszenie dobrostanu wszystkich mieszkańców.

5.3. Mobilność / Transport

Dostępność do podstawowych usług staje się jednym z mierników jakości życia. Skracanie czasu podróży i poszukiwanie nowych rozwiązań komunikacyjnych, a także kształtowanie spójnej i zintegrowanej infrastruktury stanowi ogromne wyzwanie. W związku z rosnącymi i trudnymi do rozwiązania problemami komunikacji samochodem, należy rozwijać także inne, alternatywne formy mobilności w powiecie, w tym multimodalne i aktywne.

Podstawowym celem jest **poprawa dostępności** przestrzennej dla możliwie największej grupy użytkowników, czemu mają służyć cele strategiczne:

- 1) stworzenie wspólnego, sprzężonego systemu transportu zbiorowego w całym powiecie;

- 2) poprawa połączeń powiatu z rdzeniem metropolii, zarówno poprzez transport drogowy jak i kolejowy;
- 3) wspieranie rozbudowy sieci kolejowej, w tym połączeń z Kartuz do Sierakowic i Lęborka oraz Kościerzyny, a także wzrost liczby kursów PKM;
- 4) rozwój sieci dróg i parkingów, w tym Obwodnicy Metropolitalnej Trójmiasta, trasy S6 oraz obwodnic Kartuz i Sierakowic;
- 5) wzrost udziału mobilności aktywnej, rowerowej i intermodalnej w transporcie zbiorowym.

5.4. Praca / Przedsiębiorczość

Jednym z podstawowych czynników wpływających na wysoki poziom życia mieszkańców oraz kierunki i skale migracji są możliwości zapewnienia satysfakcjonującej i zadowalającej pracy. Rynek pracy nieustannie zmienia się, a zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników odpowiednio do potrzeb rozwijających się branż, uzależnione jest od koniunktury gospodarczej, kształtowanej tylko w niewielkim stopniu lokalnie. Dalszy rozwój przedsiębiorczości opartej na zasobach społecznych i środowiskowych powiatu, przejmowanie nowych trendów i otwieranie na nowe rynki, spójna oferta inwestycyjna przyciągająca kapitał zewnętrzny, mogą wpływać na utrzymanie i zapewnienie zatrudnienia mieszkańcom powiatu oraz metropolii, poprawę warunków pracy i bogacenie się.

Polepszenie materialnych podstaw życia mieszkańców jest naszym zasadniczym celem, który będzie realizowany poprzez tworzenie warunków organizacyjnych, materialno-technicznych do:

- 1) rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, w tym firm rodzinnych;
- 2) przyciągania inwestorów, oferujących wysokiej jakości miejsca pracy;
- 3) intensyfikacji ruchu turystycznego oraz usług bazujących na wykorzystaniu walorów przyrodniczych i kulturowych;
- 4) rozwoju przedsiębiorstw opartych na innowacyjności, kreatywności i wysokich technologiach;
- 5) rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolnego, w tym ekologicznego i tradycyjnego oraz usług z tym związanych.

6. Wdrażanie strategii i system monitoringu

Strategia jest instrumentem planistycznym o dość wysokim poziomie uogólnienia. Zarysowana w niej misja powiatu i cele główne (strategiczne) oraz bardziej szczegółowe znajdą swoją konkretyzację w Programach Operacyjnych – narzędziach o krótszej, 2-5 letniej perspektywie.

Na tworzenie programów operacyjnych wpływać będzie aktualny i przyszły porządek prawny, zmieniające się dokumenty strategiczne innego rzędu, a także sytuacja polityczna i gospodarcza w regionie, kraju i Europie. Programy Operacyjne będą tworzone zawsze w oparciu o obrane cele strategiczne oraz priorytety rozwojowe, zatwierdzone uchwałami Rady Powiatu Kartuskiego, a realizowane przez Zarząd Powiatu. Perspektywa kilkuletnia programów operacyjnych sprzyja monitorowaniu i ocenie efektów podejmowanych działań wobec poniesionych nakładów. Organem weryfikującym jakość i efektywność przedsięwzięć będzie w konsekwencji Rada Powiatu. Rolę doradczą w procesie wdrażania strategii pełnić będzie Rada Programowa Strategii Rozwoju Powiatu Kartuskiego. Temu procesowi towarzyszyć będzie organizowane przez Starostwo Powiatowe spotkania z ekspertami, seminaria, dyskusje lub też zamawiane analizy i dokumenty, badające celowość i efektywność działań. Zapewni to partycypacyjny, społeczny charakter ewaluacji.

Jest to system otwarty i elastyczny, co umożliwi szybkie reagowanie na zmiany, nowe potrzeby i uwarunkowania, których dziś nie jesteśmy w stanie dostrzec.

7. Autorzy / zespół / Rada Programowa

Strategia została przygotowana przez grupę blisko 80 osób z różnych środowisk powiatu kartuskiego oraz ekspertów zewnętrznych, którzy wspólnie stworzyli Zespół Roboczy oraz Radę Programową, która w czasie wspólnych spotkań dopracowywała szczegóły tego dokumentu.

Zespół Roboczy, powołany zarządzeniem Starosty, tworzyli:

- Janina Kwiecień – Starosta Kartuski – przewodnicząca Zespołu
- Mariusz Czepczyński – ekspert, profesor, Katedra Gospodarki Przestrzennej Instytutu Geografii Uniwersytetu Gdańskiego
- Mateusz Szulc – Dyrektor Wydziału Strategii i Rozwoju Powiatu
- Barbara Kapica – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Kartuzach
- Gabriela Gołata – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach
- Jolanta Tera – Dyrektor Wydziału Edukacji
- Wojciech Okroj – Dyrektor Wydziału Kultury i Promocji
- Aleksandra Kuczkowska – Kierownik Referatu ochrony zdrowia i współpracy z organizacjami pozarządowymi - Starostwo Powiatowe w Kartuzach
- Zdzisław Lipkowski – Radny Powiatu Kartuskiego – Przewodniczący Komisji Strategii i Rozwoju Powiatu

oraz pracownicy Wydziału Strategii i Rozwoju Powiatu:

- Anna Kulesza-Karaszek
- Iwona Formela
- Ewelina Czaja
- Krzysztof Muńko

W skład Rady Programowej, wraz z Zespołem Roboczym, na różnych etapach prac, weszły następujące osoby reprezentujące rozmaite urzędy i podmioty administracyjne, środowiska społeczne:

- Alicja Adamczyk – Urząd Miejski w Kartuzach
- Tomasz Belgrau – Zastępca Burmistrza Kartuz
- Sylwia Biankowska – Urząd Miejski w Kartuzach
- Ewa Borzestowska – Radna Powiatu Kartuskiego
- Helena Bronk – Uczennica
- Anna Byczkowska – Asystent Wójta Gminy Chmielno
- Andrzej Byczkowski – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Kobysewie
- Marek Byczkowski – Prezes Zarządu Kaszubskiego Uniwersytetu Ludowego
- Joanna Bystron – Uczennica
- Wojciech Cybula – Urząd Gminy w Stężycy

- Daniel Dobka – Starostwo Powiatowe w Kartuzach
- Zbigniew Dysarz – Radny Powiatu Kartuskiego
- Zbigniew Fularczyk – Zastępca Wójta Gminy Sierakowice
- Jan Geras – Zastępca Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Kartuzach
- Rafał Glazik – Sekretarz Generalny Polskiej Unii Mobilności Aktywnej
- Mieczysław Grzegorz Gołuński – Burmistrz Kartuz
- Karol Góralski – Prezes Zarządu Powiatowego Centrum Zdrowia w Kartuzach
- Iwona Górską – Wiceprezes firmy PB „Górski”
- Bernard Grucza – Wójt Gminy Sulęczyno
- Jerzy Grzegorzewski – Wójt Gminy Chmielno
- Adam Julke – Prezes Zarządu firmy ELWOZ
- Damian Kaczmarek – Prezes Spółdzielni Socjalnej „Lary Bar”
- Wojciech Kankowski – Burmistrz Żukowa
- Barbara Kąkol – Dyrektor Muzeum Kaszubskiego w Kartuzach
- Tadeusz Kobiela – Wójt Gminy Sierakowice
- Krzysztof Kolke – Prezes WKS FC Gowidlino
- Anna Kotłowska-Bronk – Urząd Gminy Sulęczyno
- Jerzy Kowalewski – Zastępca Wójta Gminy Somonino
- Sylwia Kryszewska – Starostwo Powiatowe w Kartuzach
- Marian Kryszewski – Wójt Gminy Somonino
- Irena Kulwikowska – Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Sierakowicach
- Maria Kurek-Kumańska – Dyrektor Wydziału Budownictwa Starostwa Powiatowego w Kartuzach
- Piotr Kuropatwiński – Polska Unia Mobilności Aktywnej
- Barnim Kwidziński – Uczeń
- Edmund Kwidziński – Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Kartuzach, Radny Powiatu Kartuskiego
- Kacper Labuda – Uczeń
- Radosław Labuda – Uczeń
- Stanisław Lamczyk – Poseł na Sejm RP
- Piotr Leszczyński – Członek Zarządu Powiatu Kartuskiego
- Aleksandra Lewicz – Centrum Inicjatyw Edukacyjnych w Kartuzach
- Wanda Lew-Kiedrowska – Prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Kaszubskiego
- Andrzej Leyk – Radny Powiatu Kartuskiego
- Ewelina Lila – Dyrektor Biura Lokalnej Grupy Rybackiej Kaszuby
- Bogdan Łapa – Wicestarosta Kartuski
- Mirosław Łęcki – Radny Powiatu Kartuskiego
- Alicja Mazur – Dyrektor Wydziału Rolnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Kartuzach
- Grzegorz Mikiciuk – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Andrzej Młyński – Prezes Zarządu Stowarzyszenia Lokalna Organizacja Turystyczna „Szczyt Wieżyca”

- Radosław Pek – Sekretarz Powiatu Kartuskiego
- Martyna Plicht – Centrum Inicjatyw Edukacyjnych w Kartuzach
- Jerzy Pobłocki – Dyrektor Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w Kartuzach
- Eugeniusz Pryczkowski – Radny Powiatu Kartuskiego
- Andrzej Puzdrowski – Dyrektor Zarządu Dróg Powiatowych w Kartuzach
- Grzegorz Rek – Radny Powiatu Kartuskiego
- Zdzisław Sokół – Członek Zarządu Powiatu Kartuskiego
- Mirosław Szutenberg – Wiceprzewodniczący Rady Powiatu Kartuskiego
- Mateusz Szynalewski – Redaktor portalu kartuzy.info
- Damian Trybull – Uczeń
- Tadeusz Trybuś – Komendant Powiatowy Policji w Kartuzach
- Dariusz Tryzna – Redaktor – Kurier Kaszubski
- Maria Wenta-Barlak – Radna Powiatu Kartuskiego
- Andrzej Wyrzykowski – Wójt Gminy Przdokowo
- Dariusz Zelewski – Przewodniczący Rady Organizacji Pozarządowych Powiatu Kartuskiego
- Jarosław Zielonka – Wiceprezes Zarządu Stowarzyszenia Turystycznego Kaszuby